Groddjursinventering i Bärby-Husta, Västerås kommun

Naturföretaget 2023

Inventering: Sara Lundkvist och Alexandra Holmgren
Rapport: Alexandra Holmgren
Foto: Alexandra Holmgren
Kvalitetsgranskning: Sara Lundkvist
Datum rapport: 2023-05-29
Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Alexandra Holmgren, alexandra@naturforetaget.se, 073-9333176

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning 4
Bakgrund 5
Metodik 5
  Inventering 5
  Datainsamling 5
  Rapportering av arter 5
  Arter inom Artskyddsförordningen 5
  Förstudie 5
  Osäkerhet i bedömningen 6
Beskrivning av området 6
Resultat 7
  Observerade arter 7
  Potentiella lekvatten 7
Källor 9
  Litteratur 9
  Databaser 9

Sammanfattning

På fastigheterna Husta 1:3 och Bärby 2:4 planeras nya bostadsområden och som en del av förarbetet behövde naturvärden på platsen utredas. På uppdrag av Bo Karlsson, Göran Skönkvist och Lars Kallsäby utfördes en NVI i april 2022. Bland objekten fanns en sumpskog som bedömdes kunna vara lekvatten för groddjur. Därför följdes naturvärdesinventeringen av en groddjursinventering med två fältbesök: den 24 april och 8 maj 2023.

Första besöket för inventering av groddjur gjordes i april, då var fokus på grodor som leker i början på våren. Inga groddjur påträffades. Det andra besöket gjordes i mitten på maj, då var det fokus på salamandrar som leker senare på våren. Inga groddjur hittades då heller.

Det är värt att notera att röjning hade skett inne i själva sumpskogen innan groddjursinventeringen, och alla röjningsrester låg kvar vilket ger skugga och sämre förutsättningar för groddjur.

Bakgrund

Inför planeringen av ett nytt bostadsområde har en groddjursinventering gjorts på fastighetes Husta 1:3. Naturföretaget har på uppdrag av fastighetsägaren genomfört groddjursinventeringen under våren 2023.

Metodik

Inventering

Området inventerades under april och maj 2023. Därefter gjordes två besök nattetid för att inventera förekomsten av groddjur. Första besöket nattetid gjordes 24 april med fokus på grodor. Det andra besöket genomfördes 8 maj med fokus på salamandrar. Eventuella förekomster av fisk och kräftor som kan påverka möjligheten för groddjur att utnyttja dammarna som lekvatten noteras vid inventering.

Inventeringarna skedde under kvällar med gynnsamt väder för groddjur. Samtliga observationer av grodor, romklumpar och salamandrar noteras med art, typ av fynd, GPS-punkt samt kön där identifikation var möjligt. Under inventeringarna nattetid var det alltid två personer som arbetade tillsammans av säkerhetsskäl men även för att hinna inventera ett större område på kortare tid.

Under besöket nattetid i april besöktes vattensamlingar för att leta efter lekande grodor och lyssna efter spelande grodor. Eftersök under natten skedde med pannlampa. Salamanderinventeringen utfördes med metodik liknande den rekommenderad av Naturvårdsverketgällande inventering och övervakning av större vattensalamander, *Triturus cristatus* (Malmström m.fl., 2005). Metoden som användes var visuell observation med hjälp av lampa. Denna metod används främst för att påvisa närvaro av salamandrar. Den är icke-invasiv och oftast behöver inventeraren inte heller röra sig i vattenmassan, vilket även förhindrar spridning av möjliga patogener (t.ex. sporer från chytridsvamp) mellan våtmarkerna. Vattensamlingarnas strandzon genomsöktes med pannlampa med stopp varje 2 – 3 m i stället för de rekommenderade 5 m. Vid varje stopp undersöktes strandzonen under minst 30 s innan inventeraren fortsatte. Inventeringen utfördes under den tid på året som främst rekommenderas vid salamanderinventeringar då de leker och är som mest aktiva (april – maj), samt den tid på dygnet då salamandrar anses vara mest troliga att noteras.

Datainsamling

Data inhämtades i fält med appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritades in i appen, och synkroniserades direkt in i ArcGIS. Data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Koordinatsystemet som användes var Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Fynd av groddjur rapporteras in till Artportalen.

Arter inom Artskyddsförordningen

Samtliga groddjursarter omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845). Större vattensalamander och åkergroda är fridlysta enligt 4§ i Artskyddsförordningen. Det innebär att det är förbjudet att skada, döda och fånga vilt levande exemplar. Det är också förbjudet att skada artens ägg eller larver, eller ta bort dem från vattnet, samt att skada eller förstöra artens livsmiljöer. Större vattensalamander är upptagen i EU:s art- och habitatdirektivs bilaga 2 och 4. Mindre vattensalamandern omfattas av 6§ vilken säger att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtades från ArtDatabanken.

Osäkerhet i bedömningen

Groddjurs aktivitet är i stor utsträckning styrd av vädret, det är därför viktigt att anpassa inventeringen till tillfällen då de är aktiva. På kvällen när första besöket gjordes hade det blivit ganska kallt vilket kan ha gjort att groddjuren eventuellt inte var särskilt aktiva. Dock hade groddjurslek noterats i både Uppland och Södermanland under veckan innan besöket vilket gör att det var troligt att man skulle ha sett rom om dammarna användes som lekvatten för grodor.

Beskrivning av området

Inventeringsområdet (fig.1) består av mestadels skog, nyligen avverkad. I områdets norra ände finns en liten sumpskog invid en åker. Området genomkorsas av väg 532.

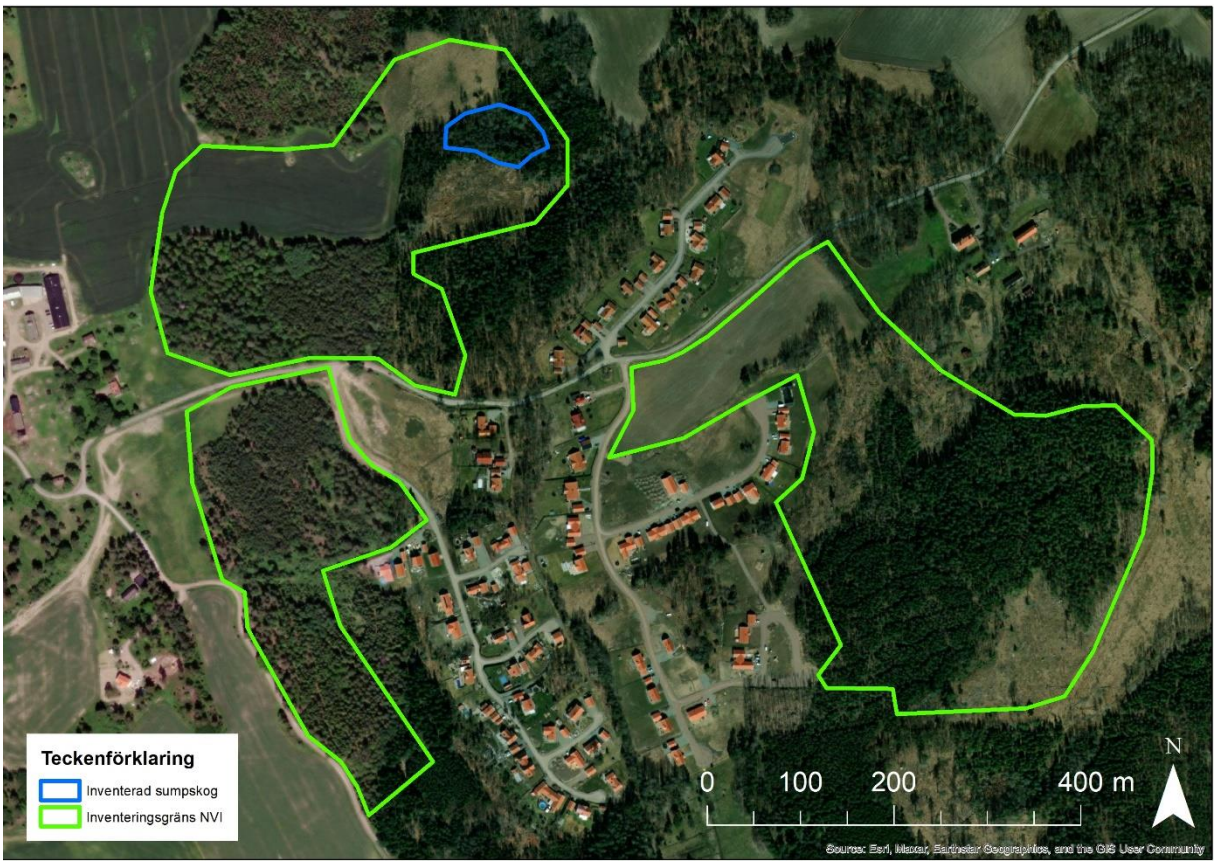

Figur 1. Kartan visar hela det inventerade området från naturvärdesinventeringen. Sumpskogen syns som objekt nr 3 längst upp i norr.

Resultat

Observerade arter

Inga groddjur påträffades vid något av besöken.

Potentiella lekvatten

På fastigheten Husta 1:3 finns en sumpskog med stora och små vattenspeglar, gott om alsocklar och god tillgång till ljus. Sumpskogen (fig.2) ligger vid en åker och mellan dem ligger ett dike. Sumpskogen har högt naturvärde (klass 2) med avseende på de välutvecklade alsocklarna, sin goda tillgång på död ved, den solbelysta vattenytan och den generella artrikedomen av mossor och vedsvampar. Sumpskogen bedömdes vid naturvärdesinventeringen 2022 vara lämplig som lekvatten för groddjur då den var ljus och öppen med omväxlande grunda och djupa partier. Men inga groddjur påträffades, varken vid besöket 24 april eller besöket den 8 maj 2023. Antingen så används sumpskogen inte som lekvatten, eller så beror frånvaron av artfynd på röjning av sumpskogen. Sumpskogen var vid inventeringstillfällena 2023 röjd och röjningsresterna låg kvar, vilket skuggade vattenytorna och försämrade livsvillkoren för groddjur (figur 2).

Figur 2. Våtmarken vid grodinventeringen.

Figur 3. Sumpskogen vid naturvärdesinventeringen 2022.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
ordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.

Databaser

SLU. Artfakta.se. www.artfakta.se (2022-03-31)
Bina, P. (red.) 2015. Grodans år. Faunaväkteriet uppmärksammar Sveriges groddjur Amphibia. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
Malmgren, J.C. 2007. Åtgärdsprogram för bevarandet av större vattensalamander och dess livsmiljöer (Triturus cristatus). Rapport 5636. Naturvårdsverket.